

Predgovor

Suvremena poslovna praksa pokazuje kako je danas za uspješno obavljanje managerskih i ekonomskih poslova, uz potrebna stručna znanja iz ekonomije, upravljanja, računovodstva, financija i dr., sve važnije imati i neka osnovna znanja iz drugih znanstvenih disciplina kao što su socijalna psihologija, komunikologija, pravo itd. Pri tome temeljna pravna znanja služe prvenstveno kao okvir za snalaženje ekonomskih stručnjaka u svijetu sve složenije suvremene pravne regulative i infrastrukture.

Stoga, cjelovito obrazovanje budućih ekonomista danas podrazumijeva poznavanje i nekih bitnih dijelova prava. Ne čudi, dakle, da na svim sveučilišnim i većini stručnih ekonomskih studija kod nas postoji bar jedan, a ponegdje i više pravnih kolegija po uzoru na sličnu praksu u svijetu.

Vođeni upravo potrebom za što potpunijim i kvalitetnijim osposobljavanjem budućih ekonomskih stručnjaka, na Zagrebačkoj školi ekonomije i managementa u dodiplomski stručni studij iz ekonomije uključili smo četiri pravna predmeta. Na prvoj godini studija studenti se upoznaju s osnovnim pravnim pojmovima i temeljnim znanjima iz ustavnog, stvarnog, obveznog i drugih grana prava, u okviru predmeta Osnove prava. Na drugoj godini predaje se Trgovačko pravo koje se sastoji od prava društava i trgovačkog ugovornog prava. Nakon toga, tijekom treće godine, studenti se upoznaju s pojedinim pravnim granama gospodarskog prava (pravo tržišnog natjecanja, pravo potrošača, pravo javnih nabava, pravo osiguranja tražbina, pravo intelektualnog vlasništva itd.). Pri kraju studija, u četvrtu godinu, uvršten je kolegij o pravu Europske unije. Na taj način studenti Zagrebačke škole ekonomije i managementa stječu dosta širok, mada samo općeniti uvid u pravni okvir poslovanja s kojim će se susretati u svom budućem radu.

Trgovačko pravo je sigurno jedan od najvažnijih i neizostavnih elemenata u osposobljavanju studenata ekonomije za zahtjeve suvremenog poslovnog života. Ova zbirka predavanja upoznaje naše studente i svakog zainteresiranog čitatelja na vrlo jednostavan i razumljiv način sa složenom materijom trgovačkog prava, odnosno kako s pravom društava, tako i s trgovačkim ugovornim pravom. Posebna zbirka tekstova pod naslovom „Pravno okružje poslovanja“ obrađuje pojedine grane gospodarskog prava, a osnovne pojmove obveznog prava isti nakladnik već je objavio u zbirci predavanja Osnove prava (2008).

Prikupljena predavanja iz prava društava i trgovačkog ugovornog prava predstavljaju samo osnovna znanja koja naši studenti ekonomije dobivaju tijekom dodiplomskog stručnog studija, time da njih trebaju upotpuniti poznavanjem zakonskih tekstova, kao i korištenjem označene obvezne pravne literature drugih autora.

Ova zbirka predavanja započinje uvodnim razgraničenjem pojmova trgovačkog ugovornog prava, prava društava i gospodarskog prava. U nastavku se definira i ra-

zrađuje pojam i vrste društava kako bi se potom moglo detaljnije baviti fenomenom i karakteristikama trgovačkih društava.

U posebnim predavanjima razrađena su osnovna svojstva društva osoba i društva kapitala. Zbog pravnih specifičnosti i važnosti u praksi, preuzimanje dioničkih društava zasluđuje posebno poglavlje, a potom slijedi kratko upoznavanje s povezanim društvima i koncernom. Prikaz prava društava završava najvažnijim odredbama propisa o statusnim promjenama i mogućim načinima prestanka pojedinih vrsta društava. Napominjem da smo prikaz prava društava uskladili s najnovijim izmjenama Zakona o trgovačkim društvima.

Nakon toga slijedi dio koji se odnosi na trgovačko ugovorno pravo. U okviru tog dijela knjige obrađuje se veliki broj različitih ugovora od onih klasičnih imenovanih, kao npr. ugovor o zamjeni, zajmu, posudbi, najmu, zakupu i sl., do najnovijih neimenovanih, kao što su npr. ugovor o licenci, ugovor o franchisingu i sl. Široki obuhvat različitih imenovanih ugovora i njihova razrada uvršteni su u knjigu kako bi dali predavačima mogućnost izbora, a studentima mogućnost upoznavanja i sa sadržajem onih ugovora koji možda nisu bili obuhvaćeni na predavanjima, ali o kojima žele nešto više saznati.

Složeni pojam stečaja moguće je mnogostruko sagledavati. On je u širem smislu dio trgovačkog prava, ali je jednako tako stečajno pravo sasvim zasebna grana prava. Stečajno pravo je prvenstveno procesno pravo, ali istovremeno proizvodi i važne materijalne učinke na postojanje društava. Stoga je ocijenjeno korisnim, radi boljeg shvaćanja cjeline, izložiti na ovom mjestu i osnovne pojmove stečajnog postupka, odnosno stečajnog prava.

Na kraju, u knjigu je uvršteno i posebno poglavlje o osnovama trgovačkog prava u angloameričkom pravnom sustavu. Specifičnosti ovog pravnog sustava i njegove razlike u odnosu na srednjoeuropski predstavljaju dovoljan razlog da se studenti bar općenito upoznaju s njegovim osnovnim značajkama kako bi se sigurnije snalazili u budućoj poslovnoj praksi s takvim inozemnim partnerima.

Zaključno treba napomenuti kako je ova zbirka tekstova o pravu društava sastavljena uglavnom od predavanja predavača na katedri Trgovačko pravo na Zagrebačkoj školi ekonomije i managementa. Nadam se kako će u sljedećem izdanju obrada pojedinih tema biti još bolja, a tekstovi međusobno ujednačeniji i zanimljiviji. Ovom prigodom posebno zahvaljujem izdavaču Mate d.o.o. na uspješnom ostvarenju naše inicijative da se za potrebe studija ekonomije na Zagrebačkoj školi ekonomije i managementa izda zbirka udžbenika za područje pravnih znanosti.

dr. sc. Ljerka Mintas Hodak
Zagreb, 12. ožujka 2010.